

Lagrådsremiss

Undantag från vissa bestämmelser i förvaltningslagen vid beslut om trängselskatt

---

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 21 december 2006

Anders Borg

Rolf Bohlin
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att beslut om trängselskatt undantas från förvaltningslagens bestämmelser om att den enskilde skall underrättas om ett beslut och att skälen för beslutet skall anges. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Underrättelse och motivering av beslut om trängselskatt	5
4.1	Förvaltningslagens bestämmelser om underrättelse och motivering av beslut.....	5
4.2	Beslut om trängselskatt.....	6
Bilaga 1	Promemorians lagförslag.....	10
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	11

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:629) om trängselskatt skall införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Bestämmelserna i 20 § första stycket och 21 § förvaltningslagen (1986:223) skall inte tillämpas i fråga om

1. beslut enligt 11 § första stycket denna lag, eller

2. sådana beslut enligt 11 § andra stycket denna lag som innebär att skatt inte skall tas ut eller att skatt skall tas ut med ett lägre belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

3 Ärendet och dess beredning

Trängselskatt har under en försöksperiod från och med den 3 januari 2006 till och med den 31 juli 2006 tagits ut i Stockholm. I budgetpropositionen för 2007 har regeringen anfört att förutsättningarna för att införa trängselskatt skall prövas. En förhandlingsman har också utsetts (dnr N2006/9229/IR) som bland annat skall utvärdera om vägavgifter i form av trängselskatter kan vara en del av finansieringen av väginfrastrukturen i Stockholms län. Förslag om hur trängselskatten skall utformas samt hur intäkter från denna bör användas skall lämnas till regeringen senast den 1 mars 2007.

I ett beslut från Justitieombudsmannen den 30 juni 2006 (dnr 1-2006 m.fl.) har påtalats att bestämmelserna i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223) om att den enskilde skall underrättas om beslut och att skälen för beslutet skall anges, inte tillämpas i ärenden om trängselskatt samt att det i lagen (2004:629) om trängselskatt inte finns någon bestämmelse som kan anses utgöra en avvikelse från regleringen i förvaltningslagen. Justitieombudsmannen menar att det i samband med utvärderingen av försöket bör undersökas om det finns alternativa former för hanteringen av beslutsprocessen eller om de aktuella bestämmelserna i förvaltningslagen inte bör gälla för uttag av trängselskatt.

I en promemoria den 28 november 2006 från Finansdepartementet, Trängselskatt och förvaltningslagens bestämmelser (dnr Fi2006/6728), föreslås att beslut om trängselskatt inte skall omfattas av skyldigheten i 21 § förvaltningslagen att underrätta den enskilde om sådana skattebeslut. Det föreslås också att sådana beslut undantas från bestämmelsen i 20 § förvaltningslagen om att skälen för ett beslut skall anges, med undantag från paragrafens andra stycke om att den enskilde på begäran kan få upplysning om skälen för ett beslut. Undantaget från förvaltningslagen föreslås endast avse skattebeslut och i fråga om rättelser endast beslut som innebär att skatt antingen inte skall tas ut eller att skatt skall tas ut med ett lägre belopp.

Den i promemorian föreslagna ändringen i lagen om trängselskatt finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*.

4 Underrättelse och motivering av beslut om trängselskatt

4.1 Förvaltningslagens bestämmelser om underrättelse och motivering av beslut

Förvaltningslagen (1986:223) skall bland annat främja rättssäkerheten för den enskilde. Detta sker genom allmänna bestämmelser om hur förvaltningsmyndigheterna skall handlägga ärenden t.ex. om underrättelse och motivering av förvaltningsbeslut.

I 20 § förvaltningslagen anges att ett beslut genom vilket ett ärende avgörs skall innehålla de skäl som bestämt utgången. Skälen får ute-

lämnas helt eller delvis bl.a. om beslutet inte går någon part emot, om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att upplysa om skälen eller om ärendet är så brådskande att det inte finns tid att utforma skälen. Paragrafens andra stycke anger att en myndighet på begäran av den enskilde, om möjligt, bör lämna ut skälen i efterhand.

Enligt 21 § förvaltningslagen skall den enskilde i ett ärende underrättas om innehållet i ett beslut som avser myndighetsutövning. Vidare skall den enskilde underrättas om hur man överklagar. Underrättelse enligt 21 § behöver inte ske om det är uppenbart obehövt.

Om annan lag eller förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen, gäller enligt 3 § förvaltningslagen den bestämmelsen.

Av förarbetena till den nuvarande förvaltningslagen (prop. 1985/86:80 s. 57) framgår att också ett automatiserat förvaltningsförfarande omfattas av förvaltningslagen. Det gäller även om det är fråga om massärenden. I förarbetena till 1971 års förvaltningsreform förutsattes att undantag för massärenden skulle regleras i specialförfattning. Det angavs också att sådana undantag måste motiveras av bärande sakliga eller funktionella skäl (prop. 1971:30 s. 318).

4.2 Beslut om trängselskatt

Regeringens förslag: Beslut om trängselskatt undantas från förvaltningslagens bestämmelser om att den enskilde skall underrättas om beslut och att skälen för ett beslut skall anges. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Promemorian förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Justitiekanslern, Länsrätten i Stockholms län, Skatteverket* och *Vägverket* tillstyrker promemorians förslag. *Justitieombudsmannen* avstyrker förslaget och menar att avvikelser från förvaltningslagen (1986:223) bör förekomma endast om det finns bärande sakliga och funktionella skäl för det. Enligt *Justitieombudsmannen* finns inte sådana skäl. När det gäller uttag av trängselskatt bör man hellre förlänga skatteperioderna och betalningsfristerna, än att lagfästa en försämring av den enskildes rättssäkerhet. *Kammarrätten i Stockholm* ställer sig tveksam till att isolerat genomföra det i promemorian framlagda förslaget utan någon närmare diskussion av alternativa lösningar på den aktuella rättssäkerhetsproblematiken. *Kammarrätten* påminner om att det efter försöksperioden skulle ske en utvärdering av försöket, och att det ter sig naturligt att en sådan utvärdering också omfattar uppmärksammade lagstiftningsfrågor, bl.a. den som diskuteras i promemorian. Om förfarandet enligt Stockholmsförsöket ändå bibehålls har emellertid varken *Justitieombudsmannen* eller *Kammarrätten* några invändningar mot utformningen av det i promemorian framlagda förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2004:629) om trängselskatt trädde i kraft den 1 januari 2005. Med stöd av denna lag kan tids- och platsrelaterade skatter tas ut.

Enligt 11 § lagen om trängselskatt skall ett beskattningsbeslut fattas för varje bil, för vilken skattskyldighet har inträtt. Varje beslut skall avse ett kalenderdygn. I andra stycket anges att om beslut om skatt eller avgift har blivit uppenbart oriktigt på grund av misstag vid den automatiserade behandlingen, skall den myndighet hos vilken behandlingen utförts besluta om rättelse.

Uttaget av trängselskatt bygger på en långtgående automatisering av förfarandet för beslut och uppbörd. Runt Stockholm finns portaler med utrustning för att registrera fordonen när de passerar in i eller ut ur det område som omfattas av skatteuttaget. Vid passagen fotograferas fordonets främre och bakre registrerings skylt. Fotografierna av registrerings skyltarna jämförs sedan med uppgifter om ägare och fordon i vägtrafikregistret. I samband härmed tas även beslut om att skatt skall påföras. Hela processen är automatiserad vilket är nödvändigt för att skatteuttaget skall vara praktiskt och ekonomiskt genomförbart. Det kan noteras att det är fråga om cirka 110 000 beslut per dygn.

Skatten skall betalas utan uppmaning inom 14 dagar. Om skatten inte betalas inom den angivna tiden skickas en påminnelse ut samt ett beslut om en expeditionsavgift. Regeringen har fastställt expeditionsavgiften till 70 kronor, (6 § förordningen [2004:987] om trängselskatt). Om skatten inte har betalats senast fyra veckor efter dagen då skattskyldigheten inträdde, skall en tilläggsavgift om 500 kronor påföras den skattskyldige.

Det finns inte någon bestämmelse i lagen om trängselskatt eller i förordningen om trängselskatt som uttryckligen undantar skyldigheten att tillämpa förvaltningslagen. Det skulle kunna hävdas att det är uppenbart obehövt med underrättelse eller att beslutet inte har gått den enskilde emot, eftersom de flesta som registreras vid en passage är medvetna om detta. Det kan dock i viss omfattning förekomma att fordonsägaren påförts skatt utan att grund för detta förelegat eller att fordonsägaren inte haft anledning att tro att skatt påförts. Även fall där fordonsägaren är ovetandes om att bilen passerat skulle kunna förekomma.

Den korta tiden för att betala skatten och den stora mängden beslut gör det i praktiken omöjligt att lämna underrättelser på sätt som anges i förvaltningslagen. Det skulle, som *Justitieombudsmannen* anfört, vara möjligt att förlänga betalfrister och skatteperioder och därmed ge möjlighet till ett förfarande med utskick av underrättelser. Avsikten är att den i avsnitt 3 nämnda förhandlingsman även skall analysera vilka möjligheter som finns till förändring av trängselskatten. I detta uppdrag kan givetvis frågor av denna art tas upp. Sådana förslag på ändringar kommer dock troligen att behöva utredas och därmed försena ett eventuellt införande av trängselskatt. I ett nära perspektiv är således en förutsättning för att ta ut trängselskatt att den enskilde inte behöver underrättas om skattebesluten och därmed inte heller underrättas om skälen för beslutet.

Som nämnts ovan framhåller *Justitieombudsmannen* att avvikelser från förvaltningslagen bör förekomma endast om det finns bärande sakliga och funktionella skäl för det. *Justitieombudsmannen* pekar också på att förvaltningslagens bestämmelser är avsedda att tillförsäkra enskilda en god rättssäkerhet i deras mellanhavanden med myndigheter.

Regeringen är självfallet medveten om att bestämmelserna om att den enskilde skall underrättas om förvaltningsbeslut och att dessa beslut skall

motiveras är av grundläggande betydelse för rättssäkerheten. Regeringen delar alltså Justitieombudsmannens uppfattning att undantag från dessa regler endast bör förekomma om det finns bärande och funktionella skäl för det. Enligt regeringens mening finns sådana skäl.

Som redan anförts uppgår antalet beslut till cirka 110 000 per dag. Med denna mängd beslut skulle kostnaderna för utskick samt nödvändig administration bli betydande. Vidare bör man fästa vikt vid omfattningen av den rättsförlust som kan drabba den enskilde. Om fordonsägaren inte är medveten om att fordonet använts får han kännedom om skattebeslutet senast vid påförande av expeditionsavgift. Den rättsförlust som skulle kunna uppkomma är således begränsad till att den enskilde påförs expeditionsavgift samt att tiden för betalning av skatten begränsas till mellan en och två veckor, vilket skall jämföras med fyra veckor från passagen om fordonsägaren varit medveten om att fordonet passerat in i det skattebelagda området. Vidare finns en högsta gräns för skattebeloppet per dag, som för närvarande är 60 kr. Det är således inte fråga om betydande skattebelopp. Några belägg finns inte heller för att avsaknaden av motiverade underrättelser under Stockholmsförsöket har lett till att fordonsägarna i någon nämnvärd omfattning påförts expeditionsavgift utan att de varit medvetna om att trängselskatt påförts. Även om en viss rättsförlust kan drabba den enskilde innebär alltså lagen i sig att den förlusten blir begränsad.

Regeringen anser sammanfattningsvis att förhållandena när det gäller uttag av trängselskatt är sådana att de i promemorian föreslagna undantagen från förvaltningslagen är berättigade. Besluten om trängselskatt bör dock inte undantas från bestämmelserna i båda styckena i 20 § förvaltningslagen. För det fall den enskilde i efterhand vill veta varför skatt påförts, måste det ges möjlighet för den enskilde att få upplysningar om detta. Bestämmelsen i 20 § andra stycket förvaltningslagen, om att den enskilde på begäran kan få upplysning om skälen för ett beslut, bör därför gälla även för beslut som tas i samband med det automatiserade förfarandet.

Alla beslut vid det automatiserade förfarandet bör inte heller undantas från de aktuella bestämmelserna i förvaltningslagen. Beslut om att påföra skatt eller att ta ut högre skatt genom en rättelse i enlighet med paragrafens andra stycke bör enligt regeringens mening inte undantas. Det är dock som tidigare nämnts möjligt att låta bli att underrätta om beslutet om det anses som uppenbart obehövt.

Av 12 § lagen om trängselskatt framgår att det endast är skatt som skall betalas utan uppmaning. Vid påförande av expeditionsavgift och tilläggsavgift underrättas den skattskyldige och det finns därför inte behov av ett undantag för dessa avgifter från de aktuella bestämmelserna i förvaltningslagen.

För att minimera den rättsförlust som kan drabba den enskilde, till följd av att de aktuella bestämmelserna i förvaltningslagen inte tillämpas, måste det i möjligaste mån ges utrymme för andra sätt att få underrättelse om skattebeslut och att bli upplyst om skälen för ett sådant beslut. Under försöksperioden kunde den enskilde få tillgång till information om beslut och motivering till beslutet via Internet och Vägverkets kundtjänst samt i samband med betalning hos särskilt utpekade betalningsmottagare. Dessutom informerades om skattebeslutet i samband med att betalnings-

uppmaning och beslut om expeditonsavgift skickades ut. Dessa informationsvägar bör även fortsättningsvis användas för att i viss utsträckning ersätta bestämmelserna i förvaltningslagen om underrättelse och angivande av skäl vid myndighetsbeslut.

Regeringen föreslår att ändringen i lagen om trängselskatt skall träda i kraft den 1 juli 2007. Den föreslagna tidpunkten avser endast undantaget från förvaltningslagens bestämmelser och innebär inte att regeringen tagit ställning till när ett eventuellt införande av trängselskatt skall ske i Stockholm.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:629) om trängselskatt skall införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Bestämmelserna i 20 § första stycket och 21 § förvaltningslagen (1986:223) skall inte tillämpas i fråga om beskattningsbeslut enligt

- 1. 11 § första stycket, eller*
- 2. 11 § andra stycket som innebär att skatt inte skall tas ut eller att skatt skall tas ut med ett lägre belopp.*

Denna lag träder i kraft den X.

Förteckning över remissinstanserna

Bilaga 2

Remissyttranden har kommit in från samtliga remissinstanser, dvs. Justitieombudsmannen, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Skatteverket och Vägverket.